

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje do četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 25—26 poleg gledališča v „zvezdi“. O pravništvu, na katero naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Srbija in Murat.

Zadnji nam došli broj belgradskega „Istoka“, glasila ministra Ristića, govori na prvem mestu o odstavljenji ali umoru turškega sultana Abdul-Aziza in končuje svoj članek s sledečimi besedami:

„Srbija stoji spremna i gotova za rat sa Muratom kao i sa Abdul-Azizom. Za nju je samo to „bene“ što je sada verovatna mogućnost, da će ona biti izazvana, a to je neizmerna dobit. Pod Muratom smo izgubili pod Muratom ćemo i da dobijemo!“

Zadnje besede so prezanimive. Treba je namreč pomniti, da je Murat I. pobil na Kosovem polji neodvisno slovansko srbsko državo, da se je Murat zval oni vodja azijskih čet, ki je turško vladanje v Evropi baš z zmago nad Slovani in po padu carja Lazarja ustanovil in utrdil.

„Pod Muratom smo izgubili, pod Muratom hočemo tudi dobiti.“ V teh besedah se izreka pomenljiv fatalizem, kakor kak historičen kazaj, ki bi moral Srbe obodriti, da bi vendar enkrat uže veliki čin storili, katerega uže tako dolgo vsak dan pričakujemo.

Zgodovina uči, da prvi vladar vzhodnorimskega cesarstva je bil Konstantin in zadnji se je zval Konstantin, prvi vladar rimljanske svetovne države je bil Romulus in zadnji se je zval tudi Romulus. Murat I. je Srbijo uničil, Murata bode Srbija uničila, — proročuje lahko Srb denes in to trdno zaupanje ga mora voditi do zmage in oslobojenja svojih

bratov in ustanovljenja večje slovanske države na jugu.

Dolgo oprezovanje Srbije, vedno njeno obetanje, ki se pa neče izpolniti, budi uže v mnogih slovanskih rodoljubih sum in žalost. (Glej takoj naslednji dopis čestitega starejšega našega rojaka Ur.) Vendar mi upamo še, da nas najbližja bodočnost osreči z dokazom, da so Srbi vrlji Slovani in moževi.

Politična pisma.

I.

Gospod urednik! Nebo se je otemnilo in treba je, da si vsi zavedni Slovenci roke podamo, da v temi pota ne zgrešimo. Čas mi ne dopušča, da bi vam napisal člankov za vaš list; ako mi dovolite, vam bom pošiljal kratke liste izjavljaje vam svoje mnenje o novem političnem položaji. (Drago nam bode, več oči več vidi. Ur.)

Mene hercegovinski vstanek v začetku nij mogel navdušiti, ker mi je znano, kdo ga je napravil in v kako svrhu, in kako je potlej od tistih, ki so ga napravili v nemar puščen bil; nij me navdušil zato, ker se je zgodaj in brez vseh obzirov na splošne slovanske, a posebno ruske razmere začel.

Zdaj, ko so tudi Bulgari za orožje prijeli. je drugače; ako zdaj vstanek zmaga, bode slovanska zmaga a ne samo — srbska. Tudi je dobro, da so stopili ruski oficirji v srbsko službo, posebno general Černjajev. To bo imelo velik vpliv na daljne razvitje vsega gibanja v slovanskem smislu.

Oprostite, da pri tej priliki spregovorim nekoliko besedij o generalu Černjajevu. Vaš

peterburški dopisnik je rekel da je Černjajev ratoval pod generalom Kauffmanom proti Kivi, pa to se mi zdi iz nemških listov posneto. Kar jaz o Černjajevu vem je: Černjajev je ratoval v začetku 1860. l. pod generalom Križanovskim proti Buharom. On je bil samostojen zapovednik tistega odela ruske vojske, ki je po slavnej zmagi nad Buhari Paškend pridobil. Pridobil si je s to zmago toliko slave, da mu je je Križanovski, kot načelnik ruskih vojsk v zapadnej Sibiriji, zaviden bil, ter ga v Peterburgu tožil, da je instrukcije načelnikstva prestopil. Vsled tega je Černjajev iz ruske službe — Križanovski pa je bil v iztočno Sibirijo prestavljen — stopil ter se šel v Moskvo pravoslovja učiti, da bi notar postal. Nikdar nijsem potem slišal, da je zopet v službo stopil, ampak, če se ne motim, je popotoval nekoliko časa po Bulgarskem itd. potem pa je bil pri uredništvu „Ruskega mira“.

Kar se najnovjših dogodeb v Carigradu tiče, mi nij treba na dolgo spuščati se v razmišljanje o njih, kajti to, kar je „Slov. Narod“ o tem predmetu, če se ne motim, v dveh uvodnih člankih pisal, se popolnem z mojimi nazori vjema.

Velikokrat sem v privatnih pismih grajal pisavo praške „Pol.“, ki je simpatije angleške za hercegovinski vstanek v zvezde kovala, ter Rusijo napadala, da na vrat na nos neče v evropski rat zaplesti se. Neprijetno mi je bilo videti, kako je Ljubibratič garibaldince k sebi vlekel, čeravno je imel okolo sebe največje junake, kar jih svet pozna, namreč hercegovinske vstaše; če s temi nič opravil nij,

Listek.

En dan ženin.

(Smešljivka iz narodnega življenja, spisal J. Ogrinec.)

II.

(Dalje.)

Poskočeku se obličje sladko nabere, kakor bi ga bil z medom pomazal po ustih: po čemur hlapec kar gladko ugane, da Poskočeku uže res prava ženitovanska steklina divja po životu. Ves vesel te kratkočasne opazbe na svojem starem znanci, sklene, pri tej priči pogovarjati mu, pa pravi:

„Poskoček! kaj pa res ongaviš-le, kaj, da se ne oženiš? Ali si prismojen, da se kar tako sam ubijaš doma? Hej, da imaš ženo, kako pripravno: to bi ti bilo vse drugačno, drugačno življenje — deset-stokrat kratkočasneje, to rečem! Hm, da imam jaz toliko in sem tako-le, kakor ti — o kedaj bi jo uže imel!“

Ta goreči jezik podpali Poskočeka, da je kar žrjavica in ogenj na „babe.“ Ko bi se bil dozdalej morda premišljal še kaj, zdaj mu

je sklep pa utrjen, kakor gabrova grča. Zagledavši deklo, gredočo po vode, posvetijo se mu oči, kakor kovaško oglje, in hitro razkorječ se proti županovej hiši potolaži hlapca, rekoč:

„Janez! kaj méniš, da jaz res nič ne naredim? Kar tiho bodi in pa molči; boš videl —! Če kaj rad hodiš na prežo, lahko se pripraviš!“

Po tem zmenku Poskoček krepkih korakov rine proti županu. Ravno otorej je oče po gospodskinem zaukazu podpisoval bajtarje: kateri stanuje pod to številko, kateri pa pod to strgano streho; koliko ima ta tujih gostačev, in — zlodej ti ga vedi za vse te lačne berakone, ki družega ne, kakor da so grun-tarjem za golo, ljubo nadlego: sledéč jim skrivaj po vrtilih in polji za sadjem, po gozdih za steljo in drvni. Srdito, da se mu tesarsk svinčnik ulomi, zaznamoval je ravno tistega Grabljeveca, ki mu je lani posekal tri mlade jesene za obroče — ko Poskoček razkroji vrata in vstopi.

„No, kaj pa ti?“ jezno zareži nad njim, nejevoljno gledaje ga čez ramo.

Poskočeku je, kakor bi se mu črna megla vlegala pred oči; noge se mu šibé v kolenih in tresejo. Kakor določno je imel do tega trenutka premišljeno, kako da županu kar na vsa usta pové svojo misel: magari, da mu kar z babo rine na dan — zdaj po takem popadljivem sprejemu vendar le ne more tega, ne more kar nič! Najraje bi bil doma.

Toda, ker oče tako strupeno meri ga, in on kar tih vendar tudi ne more biti, pa malo pohrka in pokašlja ter drgaje s črevljem po tleh jeclja nekaj sam ne ve, kaj.

Ali županov oče, kakor da je denes sam zlodej podpihal ga ravno na ubozega Poskočeka, vrišči ná-nj:

„Kaj! kaj praviš?“

Poskoček prime za kljuko; vendar ima še toliko srca, da razkremženega lica in zaletavega jezika poprosi oproščenja:

„Oče! pravi „če ne boste hudi — oné bi rad — onó — ongavil —“

„Kdo? kaj — no pa hočeš ti, kaj?“ poprijeme ga trdo, kakor s klešči.

„Nič!“ odreže se Poskoček, da bi poprej bil konec besedij.

bil je le sam Ljubibratić kriv, — slavohlepna a puhla glava.

Angleška in magjarska diplomacija hočete vsakako zdaj Rusijo v rat zaplesti. Vprašanje je: bode-li Rusiji posrečilo se, Bismarka napraviti, da Nemčija ostane tako neutralna, kakor je bila Rusija 1870. leta? Ako ruska diplomacija to doseže, bode orijentalno pitanje rešeno vperkos Angliji in Avstriji. Sicer pa je treba, da ruska diplomacija zdaj vso svojo bistrumnost in odločnost napne.

Kar se najnovejše srbske izjave — čestitovanje turškemu novemu sultanu — tiče, je ali prav velika srbska podlost, koje je „parizlij“ pač sposoben, ali prav fina politika. Podlost, ako se je Ristić kacimi tajnimi turškimi obljubami premamiti dal — fina politika, ako je vsled novih dogodeb ruska vlada s srbsko bolj natanko porazumela se, ter jej svetovala, da naj gleda, da se čas pridobi. V prvem slučaju bi moj sum o Srbih, žalibog, le preveč obstiniral ali opravičil se.

Sedanje gibanje ima vsakako uže jeden dober in velik nasledek, namreč ta, da se je slovanska zavest na Ruskem tako ogromno vzbudila. Moje mnenje je vedno bilo, da prava narodna zavest mej Rusi se le velikimi dogodbami da vzbuditi — le tako nihilizem za-dušiti.

O Turčiji

se v nemških časnikih malokje kaj pametnega najde. Torej tem bolj zasluži citirano biti, kar piše glasilo pruskih katolikov v Berlinu. Ono pravi: „Dogodek (odpravljenje sultana) valjda ne bode tacega velicega pomena imel, kakor ga od več strani pripisujejo mu. O vojski in miru ne more odločiti. Ali se sultan imenuje Abdul-Aziz ali Mehemed Murat, to je vse jedno; sploh nij mnogo na tem ležeče katera osoba v Štambulu vlada; kajti računati se tu nema z osobo katera sedi na prestolu Osmana, temuč ima se opraviti s turškim ljudstvom. Turki pa ostanejo Turki, kakor so po svojej veri, zgodovini in narodnem značaju jedenkrat uže ustvarjeni. Nasprotje mej islamom in krščanstvom ostane pod Muratom kakoršen je bil pod Abdul-Azizom in vsemi prejšnjimi turškimi vladarji; in za to nasprotje se tu naposled ravna, in

to moro izbojevano biti. Če novi sultan nekaj obljub več ali menj stori, to je vse jedno. Naj on osobno misli kakor hoče, on se mora vendar na mohamedanske prebivalce opirati in iz svojih Turkov ne more vendar nikdar prijatelj kristijanom narediti. Z vladanjem njegovega ljudstva pade njegovo. Ravnopravnost desetih milijonov kristijanov z dvema milijonoma Turkov bi pa tudi precej uničila turško državo in za to ne more noben sultan, ki hoče sultan ostati, kristijanom pravičen biti. Poročila pravijo: „prevrat se je zgodil mirno.“ Ali kakšna je država, kjer se more pravni vladar mirno, brez revolucije, brez brambe s prestola vreči? Uže to dokazuje gnjilobe, mrtvost in razpad turške države in naroda.“

Jugoslovansko bojišče.

Črnagora je tudi pripravljena. Iz Dubrovnika se „Pol. Corr.“ piše: knez Nikolaj bode od sedaj naravnost vzel poveljništvo nad hercegovskimi vstaši v roko. Razposlal je uže ukaze, da odslej se sme ujetim Turkom le orožje in streljivo jemati ali družega nič. Noben vstaš ne sme požigati mirnega Turčina hiše. Le one, iz katerih bi se na naše streljalo, smejo se zapaliti.

Ob jednom je knez poslal tri čete po 200 mož po raznih potih proti Mostaru, kder se bodo zjediniile in tam Muktar paši za hrptom nabrale več vstašev. Drugi vstaši pa so 5000 mož močni sklicani v Banjane, na črnogorsko mejo.

Vsi v Srbiji služeči ruski oficirji so se odrekli plače iz srbske državne blagajnice. General Černjajev je celo 100.000 dukatov srbskej vladi poklonil.

Iz Kostajnice se javlja, da je uže jedna prostovoljska četa iz Srbije udarila v Turčijo. — Vstaši v Doberlinu so pretrgali progno in pot mej Banjaluko.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 8. junija.

V *ministerstvu* vnanjega se vrše posvetovanja o avstro-ogerskem colnem tarifu. Predsednik konference je naš rojak dvorski svetovalec Schwegel.

Za načelnika v *generalnem štabu* je namesto Johna imenovan general Schö nfeld. Občna zadovoljnost je, da nij imenovan Magjar Pakeny, katerega so njegovi arogantni rojaki silili.

Za *Tirolsko* ima baje kmalu iziti ministerijalna naredba, ki uredi šolske razmere po novih zakonih, ker tirolski deželni zbor še zdaj dež. šolske postave sklenil nij.

Magjarski novelist, romanopisec in poslanec Moric Jokai je priobčil na svoje volilce adresirano pismo, v katerem svoje misli o novej nagodbi razlaga, vladno postopanje odobrava in želi, da se ljudstvo bolje podučí, ker sedaj se Oggersko z Avstrijo ne sme brez velikih škod v razpor spraviti.

Vnanje države.

Pišejo, da so nekatere vlade uže novega *turškega* sultana priznale. To se ve magjarska Avstrija je prva pri tem poslu. To nekako uže „Wien. Abpst.“ razumeti daje. — Sultan je svojo civilno listo ali vladarsko plačo za 3 milijone znižal. To njegovo delo brzo mnogo nemške hvale najde; ali s tremi milijoni na leto se Turki ne bodo rešili. — V novem ministerstvu novega sultana so uže prepíri, in sicer zarad ustave, katero je Murat obljubil. Jedna stranka Turkov misli, da je ustavo uvesti nemogoče, ker bi uničila Osmansko državo. Drugi pa, na čelu jim Midhat-paša hote svobodnostno in kristijanom prijazno ustavo. Prvi bodo prav imeli. — Pri oslavljenji novega sultana so razobesile angleške, francoske in laške ladije zastave. A ruske, nemške in avstrijske jih nijsó. To je pomenljivo.

Angleški „Times“ pravijo v članku o orijentalnem vprašanji mej družim tudi to: „Rusija bode kot braniteljica kristijanov v njihovih prizadevanjih po svobodi in civilizaciji vedno strahovit sovražnik onim oblastim, katere se tej svobodi ustavljajo.“ — Dobro bode če Angleži to resnico dobro prebavijo.

„Times“ od 4. junija imajo poročila, da je turški vezir pismo izdal, v katerem se vstašem pomiloščuje, če hočejo svoje udanje ponuditi in šesttedensko premirje skleniti, ali to le če sme Turčija potrebne vojske premikati in Nikšić z živežem oskrbeti. Vstaši, ki turške lumpe poznajo, bodo se smijali „hatu.“

Iz *Rima* se novinam poroča, da papež misli pisati katoliškim škofom v Turčiji naj novega sultana podpirajo. Mi tega ne verujemo. Če je pa res, potem izvira tak korak iz napačnega podučjenja (in o slovanskih koristih so bili v Rimu uže večkrat preslabo podučeni) ali pa iz, za nas katoliške Slovane škodljivega antagonizma nasproti slovanskim pravoslavcem v jugu in ruskem severu.

„To si pa norec, pa pojdi!“ pohvali ga oče in popodi.

Poskoček kakor pičen od ose, skoprni na celem životu. Vsak priimek je požiral za silo; le tega ne, da bi mu kdo oponašal, da je priprost ali neumen ka-li? Tega pa ne! In z nogó, katero je uže vzdigoval proti vratom, poseže trdo naprem županu, hrščeč:

„Kaj? jaz norec? Kaj ste pa vi? Vi ste pa — kmalu vam povem!“ grozi se in oči se mu žaré kakor risu.

„I no“, odgovori oče nekaj potlačen „če hodiš nadlegovat in motit me, kar tako brez vsega posla —

„Kdo pravi? Sinoči se mi je raztrgal srajčin rokav!“

„Zdaj nemam nobene take za te!“ odvrne oče, menoč, da je Poskoček prišel prosit perila.

„Kaj vas prosim kaj? Zašito hočem imeti!“

„I, glej ga! kaj pa to meni!“

„Da, da! Zašito hočem imeti, zašito! Kaj mislite, da si bom šam šival jo? Aha! Žena!

da, da, moja žena mi jo bo! Zato — jaz se oženim!

„Kako? Ti, da bi se ženil!“ zahriplje oče in poraste kvišku, kakor vpehovajoč konj.

„Ženil, ženil! jaz ženil!“ pritegova Poskoček in polagoma odpira vrata.

„Tako — še ti bi navlekaval si žensko?“

„O sama bode rada prišla!“

„Kar tiho mi bodi! Ti kratko-malo še za žensko nijsi ne, pa je!“

„Kdo pa tisto vé? Pa je ženska za mene, pa res!“ odreže se ponosno Poskoček.

„Ko sem ti uže rekel in ti pravim: da le nikar ne misli tega; da nobeden ti ne bode puščal ženiti se; da, le čemu ženska tebi?“ hiti oče ugovarjati mu.

„Čemu? Lej si! Čemu pak je vam uže druga?“ povpraša Poskoček, in rine črez prag.

Le to nespoštljivo podtikanje zasebnih zadev pak je tudi županovemu očetu nekoliko preveč. Pihaje kakor razdražen gad pograbi toporišče pa udere za oponašalcem.

„Dal bom ti, dal! boš tišema prismojena!“ reži proti njemu, vihteč toporišče.

Poskoček, ki je bil otorej urnih petá dosegel uže prostor, obrnil se nazaj in ritenski odhajaje kazal zobe kričaje:

„Kaj mislite, da se vas kaj bojim? Nič! in pa nobenega se nič ne bojim! Zdaj se vam pa še kljubó oženim in nalašč! Oženim se, oženim! Kdo mi pa more braniti, kdo? primojduha!“

„Bomo videli, kdo? Jaz, če hočeš vedeti, pa cerkmošter, pa fajmošter, pa gospodska in pa — jaz!“ hiti mu oče s penastmi ustmi naštevati prihodnje opehovalce, potem pa še pristavi:

„Le pojdi, le! Jaz jim uže povem, kako je! Toliko ti pa rečem: popred mora tvoja bajta zvaliti se po bregu, kakor da bi ti imel babo!“

Poskoček zmirom umikaje se dalje in značiljivo posmehovaje se takemu žuganju, pridusi se na zadnje besede očetove, stisne pest palec pod kazalec, pomoli proti županu ter z besedami: „tu-le gori se vsedite!“ hlastne hitro naprej. Volje je take, da zdaj-le vzel bi vsako: naj bi bila bogata ali revna, lepa ali grda, mlada ali stara, brezzoba, grbava in

Bismark si veliko prizadeva zvezo treh cesarjev ohraniti ker samo to pomenja svetovni ali vseevropski mir. Evropske vojske se ima pa baš Nemčija, če je še Rusija proti njej, najbolj bati zaradi Elzasa.

V **Ameriki** se je, kakor „N. Fr. Pr.“ poroča, že začela agitacija za volitev novega predsednika republike zedinjenih držav namesto Granta, kateri 4. novembra letos odstopi. Republikanci delajo za Blaira, čegar dušne lastnosti in politično poštenje se močno hvalijo.

Dopisi.

Iz Maribora 7. junija [Izv. dop.] C. kr. namestništvo v Gradcu je na rekurs velicah posestnikov mariborskega okraja zoper volilni zapisnik tako odgovorilo, da se volitev zavoljo nepravilnega popisa volilcev odložiti ne more, ker je čas za reklamiranje že pretekkel. Popravki, katere je v zapisniku volilcev naredila politična oblast mariborska, bili so izbrisani in oni volilci, ki so bili po skončani reklamacijski dobi oglašeni, ne smejo voliti. Tako je vsled krivde znanega faktorja nad 80 volilno pravico imajočih izgubilo to pravico.

Volitev je bila na 9. uro napovedana. To so mestni Seidlovci porabili, prišli so točno ob uri, brž volili komisijo, oddali svoje glasilne liste in ob 10. uri je bila volitev že sklenena. Naši volilci, ki so iz kmetov kasneje prišli, našli so že volitev dovršeno.

Kako dolgo se bode Seidl svoje zmage veselil, to bode odločila kazenska obravnava zoper njegovega prijatelja Brandstetterja, katerega bode meseca avgusta vršila se. Meni se zdi, da se bode izkazalo tačas, da Seidl nij tako čist, kakor more biti izvoljenec — poštene stranke, ki kaj na svojo čast drži — kar pri nas naša nemška stranka uže dolgo ne.

Iz Celja 7. jun. [Izv. dop.] Včeraj je naš Gregor Jesenko, rojen v Škofji Loki na Kranjskem, ranocelnik v Celji ob šestih zvečer umrl. Ž njim smo izgubili jednega tistih domoljubov, katerih Slovenija malo ima. Bil je učen in posebno izvrsten sodnijski zdravnik, kar so mu Slovenci in Nemci pripoznali. Vsi so ga radi imeli.

Najlepša njegova lastnost je bila, da je svoj narod odkritosrčno ljubil in ga brez se-

bičnosti podpiral kolikor je mogel. Pri marsikaterej priložnosti je stal kot neomahljiv in značajan domoljub, in si na takošni način veliko čast zaslužil.

Celjskim Slovincem ostane nepozabljiv. Lehka mu zemlja!

Iz Gradca 7. junija. [Izv. dopis.] V nedeljo 4. junija ob treh po polu dne se je zbralo lepo število bratov Čehov in nekoliko Slovincov pri „grün-anger-ju, k posvetovanju v svrhu obhajila službe božje v spomin pokojnemu Palackemu. Sklenili smo, da se služba božja ima vršiti v protestantski cerkvi, ker je pokojnik bil protestant. Ta služba božja bode svečana, priprave za njo so velike in bode se 18. junija po polu dne ob treh obhajala. Razen slovenskega dijaškega pevskega društva, bode dvanajst umetnikov sodelovalo, kateri so absolvirali češki glasbeni zavod. Po službi božji snidejo se spoštovatelj zopet pri „grün-anger-ju,“ kjer bode jeden brat Čeh govoril spomenico na Palackega, in potem bomo nastavili dogovor ob ustavljenju pevskega društva o kojem sem uže poslednjič pisal. Nadejamo se, da bode tudi tukajšnji slovanski narod, došedši v mnogobrojnem številu dostojno pokazal, da ve čislati in spominjati se ljudij, ki so mu znanjem in trdnim značajem prednjačili. Mej temi bil je Palacky prvak, on je bil zvezda prehodnica, katero bomo dolgo pogrešali na temnem obzorju. Prešli bodo dnevi, prešle bodo leta in teško bo se našel mož, ki bi mogel Palackega nadomestiti. Večna mu pamet!

Iz Gorenjskega 1. jun. [Izv. dop.] Tri leta je uže odkar so nove šolske postave zagledale beli dan. Učiteljstvo je pozdravilo radostno ono naredbo po kateri se je mnogo na bolje obračalo. Vendar nas „nova era“ povsem nij zadovoljila, ker nekatera zvezda na „liberalnem“ šolskem nebu bila je le iluzija. Tako nadejali smo se i mi učitelji, da bomo v tako imenovanej svobodomiselnej eri prosteje dihali — a bridka prevara! Pričakovana in toliko obljubljena prostost je postala servilizem.

In v tej servilnej dobi so postali novi elementi naši — nadzorniki. Mej družimi je doletela ta sreča recte nesreča tudi moža,

ki nema za šolstvo nijednih zaslug, moža, ki je brez postavnega izpita prišel v ljudsko šolo in sedaj dela kot nadzornik okraja kranjskega a ne v povzdigo ljudskega šolstva.

Da se to uvidi, ogledimo si natančneje delovanje tega nadzornika. Nadzornik mora biti mož, ki more vršiti nalogo pri inspekciji izvrstno. Pokazati mora učitelju najboljšo učno pot, pomagati mu z dobrim svetom, priznavati tudi mali napredek šole, ter tako navduševati učitelja za njegov poklic in mu lajšati breme težavno; biti mora učitelj podložnemu in objektivni sodnik. Po takej inspekciji se pospeši razvoj šole in to je ravno namen vsake inspekcije.

More pa li naš g. Kuster delati v omejenem smislu? Menimo, da ne. Kako bo on dobre svete dajal, ko menj pedagogike razume, nego mnogi učitelj, katerega nadzira; kako bode on vselej pedagogično pravo sodbo izrekel o šolskem vspelu, ko še nijedne Pestalocijeve ali Diesterwegove knjige preštudiral nij in ki vrhu tega bolj na to gleda, kdo stori, ter ne na to, kaj se stori. Pri učitelju, ki se pripogiba do tal in „pete liže“, je večinom dobro, nasprotvo je pa slabo pri onem, ki ne služi sebičnim nakanom.

Je-li to objektivnost? To je jednostranska sodba, ki goji na jednej strani malomarnost, na drugej zaduši in zamori veselje do učiteljarenja: rezultat pa je, šola ne napreduje. In kdo drugi je kriv žalostnej tej prikazni, nego nadzornik, ki nij na svojem mestu, ker nij kos svojemu poslu.

Ker mora dalje vsak nadzornik skrbeti, da si pridobi spoštovanje učiteljev, g. Kuster si pa ovega s pedagogično svojo vedo pridobiti ne more, vpraša se, dela li ga sicer postopanje njegovo vsega spoštovanja vrednega? Nikakor ne. Kako more spoštovati naše učiteljstvo njega, ki je poln zvižaje, njega, ki nas ovaduje in črni?

Tako in jednako godi se na zelenem lesu, nasledki tega so pa naravni; kajti učitelji, katere hoče g. Kuster „derbienmussati“, ako ne trobijo v njegov rog, izrekli so svoj „letterum censeo“, ker so uže despotičnega nadzornikovega ravnanja in policijskega njegovega nadziranja siti.

švepava kakor on, da bi le ženska bila in hotela njega!

III.

Ko je Poskoček županovemu očetu dobro izpod vlaka, vravna se mu razdražena in razrogovljena duša kmalu toliko, da more zopet misliti po človeški. In premišljujočemu ravno karno rovanje neprenehoma brenči na ušesa le županovo žuganje: da se bo namreč njegova bajta valila navzdol. In kar zazdeva se mu, kakor da uže res vidi jo, kakó se tekla in prekucuje doli po bregu! Da, zdaj tudi nekako sprevida, da ta preklicani županov oče, ki ima pri duhovski in cesarski gospodski, pri dohtarjih in padarjih, pri vseh beričih, hudičih, konjedercih in povsod kacega svojega moža, da utegne vendar-le res imeti moči, valiti mu kamenje na pot ženitovansko. Skoraj se torej nekaj kesa, da mu je robil tako kosmate, da je tako surovo ropotačil proti njem, in zlasti, da mu je pokazal bil figo! Uh, ta šmentana figa! Čaki! Škripaje z zobmi stisne jo še jedenkrat pa oplete ž njo ob varejo zraven pota, da se mu koža razpreza po členkih in kri privre.

Ali kaj mu pomaga otolčena pest? Boli ga, očeta pa bode vendar imel za napotje, ta je gotova! Ne kaže mu tedaj družega in boljega kakor da kar hiti pa mu prekriža pota in zmede. Da, da, on sam in pa prvi pojde zapored k vsem tistim gospodom, ki imajo kaj govoriti o ženitovanskih rečeh; pove mu, kako je, pa če ne bo, tudi še malo podkuri jih na tega širokoustnega župana — potlej pa naj le pride čeljust naj si skrehne, hudimar!

Takó zagrizen koraka dalje, da se tla potresajo pod njim, in uže naprej v duhu vidi, kako ima župana ugnanega v kozji rog, ne more drugač, da malo zauka.

Ko se v tem vesel in ponosen ozre okolo sebe, vidi žensko, ki dober lučaj pred njim hodi tisto pot, in zdaj, glej ravno pogleduje nazaj uže menda, ker je slišala njegov fantovski glas.

Ta prigodek čudno dobrodejno izpodbode Poskočeka. Neka nevidna moč mu kar siloma privzdiguje in rine pete, naj le urno stopa, da jo doide — zakaj to? tega sam tako na nagloma prav ne vé. Vendar brez ovinkov poposeže po širših koracih: kar hoče pa naj velja!

Takrat se popotnica pred njim nenadoma spogne proti tlam, privzdigne nekoliko nagubano krilo na koleno, ter začne popritezovati menda nekaj omehčano spodvezo, da bi trje držala belo nogovico ob lepo kroglastih mečih.

Šment! Poskočeku je, kakor beraču, ko terno zadene: toliko, da se mu v glavi ne zvrta. Če prav se dozda še nij pečal z ženstvom, da bi rekel, da uže pozna vse njih zvižaje in zanjke, to pak je vendar uže večkrat čul praviti, da dekleta, hoteče potoma kakor po naključji sniti se s fanti, hitevajo si spodvezavati nogovice, dokler prihajoče pričakajo. Hej, to in pa ravno zdaj-le! Kakor nalašč; bolje se nij v stanu nakretiti! S potom, po opravih vred — kar ženi se tudi in priravlja si nevesto, potlej pa jo popelje še domov na rāzgled, in — da, da, najbolj je možka ta! In župan — le-ta se bode grizel! Šment, to bo še kaj!

V tacih mislih pogumno in krepko raztegne korak za njo, da robot cestni kamen srdito zleti njemu izpod črevlja pa popotnici pred njim pribrenči ravno v peto.

(Dalje prih.)

Protivili se pa bodo še dalje breztakt-nemu nazornikovem ravnanju, odbijali in v prihodnje neopravičene napade tega pedagogičnega neizvedenca, končno se i nadejajo uča-kati jasneje dni, ne pozabivši opomina: „Vztra-jaj in upaj, ker bliža se i tvoji odisej.“

Domače stvari.

— (Peti zvezek) „Slovenske knjižnice“, prof. Jesenkov prevod angleškega „Župnika Wakefieldskega“, stavi se uže v tretjej poli. Prosimo torej naročnike, katerim je s četrtim zvezkom (2 gld.) potekla naročnina, naj jo izvolijo ponoviti. Knjižnica velja do konca tega leta od petega zvezka naprej tri gol-dinarje. Zvezkov pa izide toliko, da bode vseh 60 tiskanih pol. Oni gospodje naroč-niki, ki so z naročnino zaostali naj jo izvo-lijo prav kmalu poslati; isto tako naj se na novo naroče kakor brž mogoče, da znamo, ko-liko iztisov založiti.

— (Konstitucionalnega društva) udje, c. kr. — dobro in slabo plačani biro-kрати so se sinoči zopet po dolgem času v kazini pri pivi zbrali, in post festum prežve-kovali zadnje zasedanje deželnega zbora. Ko-liko jih je bilo, baš ne vemo, kaj in kako so govorili, je jako lahko uganiti, kako pak jim je teknilo, bode najbolj vedel — krčmar Ehrfeld. Kar se tiče njih političnega čenčanja, rečemo jim uže naprej, kakor je jedenkrat dunajski „Figaro“ klasično rekel: „Bureaukrate, tu habes facile loqui.“

— (Koncert.) Reservisti domačega peš-polka napravijo denes na večer v čitalničnej restavraciji odhodno svečanost. V ta namen so izprosili si vojaško godbo hrvatskega 53. peš-polka. Reservisti so tudi več družih znancev in prijateljev povabili.

— („L. a. b. Tagbl.“) prinaša včeraj dve debeli neresničnosti iz Ljubljane. Prvič poro-čilo o občnem zboru „Slovenije“, ki je kar izmišljeno; drugič pa vest, da je nek tukajšnji dež. uradnik, ki je iz Ljubljane odšel, oškodoval naše dramatično društvo, da si z njegovo blagajnico, ki je zmirom v dobrih ro-kah, niti v dotiki nij bil.

— (Iz Krškega) se nam piše: Nij dolgo kar smo pokopali mladega tukajšnjega kovača, kateri se je v Bleiweisovej kovaškej šoli v Ljubljani izučil. Bil je jedini izobra-ženi kovač (kurschmied) v Krškem. Dobro bi bilo, da bi se kakšen drugi za to mesto oglasil — dober zaslužek je gotov.

— (Prve letošnje vojaške vaje) so kočane. Včeraj so imeli lovci 7. in 19. bataljona skušnjo, in po polu dne odšlo jih je uže mnogo zopet domov opravljat zamujeno delo posebno na polji. Domačemu polku bilo je razdeljeno mnogo častnikov hrvatskega polka, kateri so deloma prav prijazno ravnali s Slovenci, deloma pa tudi ne.

— (Iz Trsta) se nam piše: V listu „Slov. Naroda“ od 27. maja t. l. smo poro-čali o infanteristu domačega polka, ki je iz 3. nadstropja iz Kronezove kasarne skočil in si črepinjo razbil, in končno je dopisnik ostro sklepal o povodu tega samomora. Poizvedela se je stvar natančneje in stvar je nekoliko drugačna. Infanterist nij bil samomorec, am-pak samo nesrečnež; sedel je namreč na oknu tako kakor ženske jezdi, izgubil ravnotehtje in padel skozi okno, vendar se je pa še z ro-kami na robu okna ujel, nečej trenotkov visel in na pomoč kričal, ker pa v naglosti nobe-

den prišel nij in ga je moč zapustila, padel je in se žalibog ubil.

— (Iz Črnomlja) se „Sl.“ piše: Dne 30. t. m. je bila očitna dražba nove ceste Vi-dem-Mavrl v zvezi s kočevsko. Prav dobro je izpeljana; kako bode nadaljevana, se ne vé, ker dva načrta sta: prvi g. Grima, dru-zega dela zdaj g. Engelthaler. Pri dražbi sem zopet videl, da ljudstvo pojma nema o do-brih cestah; to je žalostno za tako zapuščen kraj, kakor je naš, ker poleg vednega zati-ranja drug družemu več ne veruje.

— (Iz Št. Ruperta) pak se piše: Za-znamovati pričenjamo letošnjega poletja nes-reče elementarne, brez kojih v tem kraji redko kako leto mine. Mej majheno nevihto 1. jun. tresčilo je na Vrhu, od tukaj pičle pol ure oddaljeni vasi, v visoko tik hiše rastočo hruško in ubila je strela mater, ki je ravno stopila na vežni prag, in dvanajstletno hčerko, ki je pasla in stala v bližini hruške. Obe obležali ste na mestu mrtvi in osmojeni na glavi in po životu. Žalostni prigodek nam je v nauk, da treba v jednacijah okoliščinah nam biti previdnim, memo tega pa tudi moliti in boga prositi odvrnenja hude ure in nesreče, kakoršne pogosto največja skrb in previdnost ne more zabraniti.

— (Iz Kozjanskega okraja) se piše 5. jun. „Sl.“: 1. junija se je na severno polo-vico našega okraja strašna ploha razlila. Natančnih poročil še nemamo; pa kolikor je bilo videti in so nam ljudje vedeli povedati, bila je ploha jako razširjena in grozna. Od Planine in Dobje čez Prevorje, Zagorje, Pil-štanj, Buče, Virštanj, Polje, Podčetrtak prek Sotle na Hrvatsko — daleč in široko so bile nižje pokrajine v dobri pol uri pod vodo. Brvi, mostovi, mlini, šlabi hrami so se raz-rušili, tudi nekaj otrok je baje utonilo. Kako, da je voda njive in gorice razjedla, si uže lahko mislimo; ceste so na mnogih mestih razdrte, hribi in njive vse razplažene. Ubogo ljudstvo pa plaka in stoka, kako si pomagati! — Sicer moramo politično gospodsko pohvaliti, da neutru-deno poizveduje napravljeno škodo; tolažiti se smemo, da nam bo tudi pomagala. Pred 14 dnevi mraz, zdaj voda, poleti morda še toča in smod: letošnje leto bo jako žalostno.

Dunajski.

6. junija

Evropa Kokošinek iz Dunaja. — Pelan iz Celovca. — grofica Pače iz Dunaja. — Pri steno: Golob iz Vrhnike. — Zrini iz Reke. — Pulzar iz Rateč. — Santi iz Trsta. — Pihler iz Dunaja. — Pri marni: Humel iz Dunaja. — Urbančič iz Turna. — Kelbl iz Kočevja. — Tyrot iz Brna. — bar. Lacarini iz Gradca. — Reudelhuber iz Ogerskega. Lőwy iz Dunaja. — Pri bavarskem dvoru: Hofman iz Beljaka. — Lončarič iz Selc. — Blughei iz Trsta. — Wu-herer iz Bleda.

Dunajska borza 8. junija.

(levirno telegrafično poročilo.)	
Enotni drž. dolg v bankovcih . . . 65 gld. 10 kr.	
Enotni drž. dolg v srebru . . . 68 . . . 55 . . .	
1860 drž. posojilo . . . 108 . . . — . . .	
Akcije narodne banke . . . 810 . . . — . . .	
Kreditne akcije . . . 133 . . . 10 . . .	
London . . . 121 . . . 60 . . .	
Napol. . . . . 9 . . . 68 1/2 . . .	
C. k. cekini . . . . . 5 . . . 82 . . .	
Srebro . . . . . 103 . . . 25 . . .	

Hiša na deželi,

za 3000 gld. a. velj.

prostorna s tremi sobami, oblokanim hlevom, kle-tom, kuhinjo, shrambo za jedi, dobrim vodnjakom, z lepim razgledom na planine, pristo lepo na okraj-nej cesti, s 12 orali skupnih travnikov in njiv bizu Domžal, komaj 5 minut od župne cerkve v Ihanu, posestnika Ivana Hribarja v Prelogu št. 7, prodaje se takoj. (171)

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni Revalescieri du Barry

v Londonu.

30 let uže je nij bolezn, ki bi je ne bila ozdra-vila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicini in stroškov; zdravi vse bolezni v želodcu, na živcih, dalje prsne, i na jetrah; žleze i naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, nepre-bavljenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlati-žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih, otožnost, diabet, trganje, shujšanje, bledičico in pre-hlajenje; posebno se priporoča za dojenca in je bolje, nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spride-vali zdravilnih, brez vsake medicine, mej njimi spride-vala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pra-vega profesorja medicine na vseučilišči v Mariboru, zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Mr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castle-smart, Markize de Brehan a mnogo družih imenitnih oseb, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastojni-

Kratki izkaz iz 80.000 spridevalov.

Na Dunaji, 13. aprila 1872.

Irešlo je uže sedem mes-ec, odkar sem bil v brezupnem stanju. Trpel sem vsled prsnihi i čut-ničnih bolečinah, in sicer tako, da sam od dne do dne vidno gnil, in to zaprečilo je dolgo časa moje št. dije. Čul sem od Vaše čudapolne Revalescieri prišel sem jo rabiti in zagotovim Vas, da se čutim po mesecnem užitku Vaše tečne in okusne Reva-lesciere popo nem zdrav, tako, da brez najmarjega tres nja morem zopet pisati. Zaradi tega priporočam vsem bolnim to primerno prav ceró in okusno hrano, kot najboljši pripom-ček, ter ostanem Vaš-udani

Gabriel Teschner,

slušaatelj javnih višjih trgovskih šol.

Pismo visoko plemenite markize de Bréhan.

Neapel, 17. aprila 1862.

Gospodi! Vsled neke bolezni na jetrah bilo je moje stanje hušjanja in bolečin vsake vrste sedem let sem strašno. Nijsem mogla niti čitati niti pisati, tresle so se vse čutnice na celem životu, slabo pre-bavljenje, vedno nespanje, ter sem trpela vedno na-radžaženi čutnici, katero me je sem ter tja prega-njalo in me ne jedni trenotek na miru pustilo, in pri-tem bila sem melanholična najvišje stopinje. Mnogi zdravniki poskusili so vse, brez da bi moje bolečine zljajšali. V polnej obupnosti poskusila sem Vašo Revalesciero in sedaj, ko jo uživam tri mesece, za-hvaljujem se bogu. Revalesciere zasluži največje-hvalo, pridobila mi je zopet zdravje in me stavila v stanje, da morem moje društveno pozicijo zopet uživati. Dovolite gospod, zagotovjenja moje prisrčne hvaležnosti in popoinega spoštovanja.

Markize de Bréhan.

Št. 65.715. Gospodični de Montlouis na nepre-bavljenji, nespanji in hušjanji.

Št. 75.877. Flor. Köllerja, c. kr. vojašk. oskrb-nika, Veliki Varaždin, na pljučnem kašlju in bolehanji dušnika, omotici in tiščanju v prsih.

Revalesciere je karat točnejša, nego mose, ter se pri odraslih in otrocih prihrani 50krat več na oeni, ko pri zdravilih.

v premetan pasioah po pol funta 1 gold, 50 kr. 1 unt 2 gold, 50 kr., 2 funta 4 gold, 50 kr., 5 fun-tov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold.

Revalesciera-Biscouten v puščah in Revalesciera-Chocolatée v prahu 2 tas 1 gld. 50 kr., 24 tas 2 gl. 5 ar., 48 tas 3 gl. 50 kr., v prahu 24 tas 10 gl.

Prodaje: Du Barry & Comp. na Dunaji, Wall-Ischgasse št. 8, kakor v vseh mestih pri dobrih lezarjih in specerjarskih trgovcih; tudi raspošilja du-najska hiša na vse kraje po poštnih oznakah na povzetjih. V Ljubljani: Ed. Sahr, J. Svoboda, lekar pri „zlatem orlu“, v Reki pri lekarju J. Pro-damu, v Celovcu pri lekarju Birnoscherju, v Spiljetu pri lekarju Aljinoviču, v Trstu pri lekarju Jakobu Serravallo, pri drogeristu P. Rocca in J. Hirschu, v Zadru pri Androviču. (6)

Karmelitanski melisovec iz Benedk.

1 originalna steklenica 25 kr.

Jedino pravi le pri

(53—12) Gabriel Piccoli,

lekarju na dunajskej cesti v Ljubljani.

Posestvo na prodaj

v Štanečicah poleg Št. Vida nad Ljubljane hiš. šte. 3., obstoječe: iz velike hiše (posebno pripravna za šdanje sob.) dveh velicah konjskih hlevov, podom, kozolcem, lepim vrtom z nasajenim sadnim drevjem, dvem njiv in gozdom.

Natančneje se izve pri lastnici

Mariji Malinšek,

posestnica in mlinarica v Tacnji pod Šmarno goro.

(161—3)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.